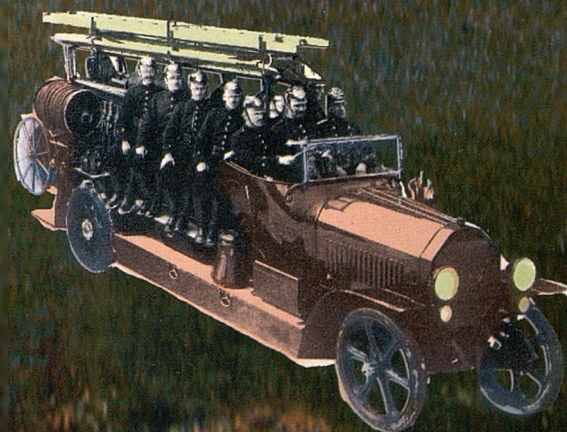

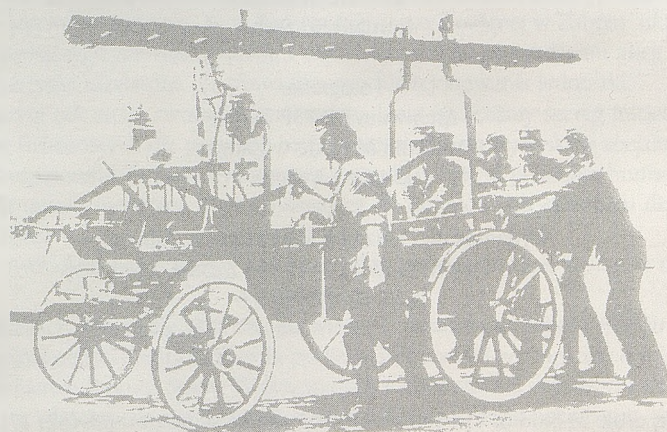
Komenda Rejonowa Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze

W stulecie istnienia
1896/1897 - 1997

Komenda Rejonowa
Państwowej Straży Pożarnej
w Zabrze

W stulecie istnienia
1886/1897 - 1997

SL 444

**Komenda Rejonowa Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu
w stulecie istnienia**

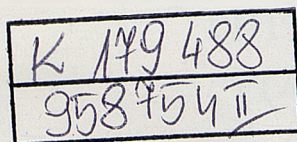
Wydano z okazji nadania sztandaru Komendzie Rejonowej Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu w maju 1997 roku
Zabrze 1997

Opracowanie:
st.asp. Henryk Banach
Bernard Szczech

Fotografie:
Archiwum KR PSP Zabrze
Muzeum Miejskie w Zabrzu
Zbiory prywatne

Wydawnictwo Muzeum Miejskiego w Zabrzu
Plac Krakowski 9, 41-800 Zabrze
ISBN 83-902986-8-6

Projekt, druk: M-Studio, 41-810 Zabrze, ul. Paderewskiego 44, tel. (32) 171 84 63

609/579/34

14.07

[3.-]

W br. Zabrzeńska Straż Pożarna obchodzi jubileusz 100-lecia istnienia. Historia straży pożarnej w naszym mieście jest jedną z najdłuższych na ziemi górnośląskiej. Obchodzony obecnie jubileusz jest okazją do spojrzenia wstecz w lata minione i przypomnienie faktów które ulatują z ludzkiej pamięci. Jest również inspiracją do przedstawienia zarysu dziejów Zabrzeńskiej Straży Pożarnej.

Publikacja ta przedstawia rozwój ochrony przeciwpożarowej na terenie naszego miasta. Pragnę zaznaczyć, że z uwagi na luki w dokumentacji źródłowej jest to opracowanie niepełne i nie dające całościowego obrazu historycznego rozwoju straży pożarnej w Zabrzu.

Mam nadzieję, że z chwilą pozyskania dalszych materiałów praca ta zostanie uzupełniona i ponownie wydana.

Funkcjonująca obecnie jednostka, po wielu przekształceniach i reorganizacji jest kontynuatorką wspaniałych tradycji pożarnictwa śląskiego.

Kolejne zmiany ustaw o ochronie przeciwpożarowej rozszerzyły zakres działalności naszej jednostki, a tym samym zwiększyły zakres naszych zadań. Nowe wyzwania sprawiły, że w Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu ukształtował się zespół ludzi o wysokich kwalifikacjach, posiadających nie tylko wiedzę i doświadczenie w prowadzeniu akcji ratowniczo-gaśniczych lecz również umiejętności administracyjne niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania jednostki.

Wypełniając, wzorowo w naszym odczuciu, swoje podstawowe zadania podjęliśmy szereg inicjatyw mających na celu pozyskanie dodatkowych środków finansowych dla poprawy bazy sprzętowej oraz warunków socjalno-bytowych naszej załogi.

W uznaniu zasług na rzecz bezpieczeństwa pożarowego oraz zaangażowania w pełnieniu humanitarnej służby zainicjowana została pod patronatem władz miasta społeczna akcja zmierzająca do ufundowania sztandaru dla Komendy Rejonowej Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu.

Wręczenie sztandaru będzie symbolem najwyższego uznania zasług wszystkich tych którzy w tej jednostce pełnili i pełnią humanitarną służbę.

W imieniu wszystkich zabrzeńskich strażaków oraz swoim własnym składam tą drogą serdeczne podziękowania mgr. inż. Romanowi Urbańczykowi, Prezydentowi Miasta Zabrze za podjęcie inicjatywy i wystąpienie o nadanie nam tak zaszczytnego wyróżnienia. Dziękuję Kierownictwu Resortu Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendzie Głównej i Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej za właściwą ocenę funkcjonowania ochrony przeciwpożarowej w naszym mieście i nadanie sztandaru dla KR PSP w Zabrzu.

Składam również podziękowanie całej załodze Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu za wzorową służbę, która w decydujący sposób przyczyniła się do nadania nam tak zaszczytnego wyróżnienia.

Pracę w imieniu swoim i autorów pragnę dedykować mojemu poprzednikowi w uznaniu Jego zasług dla naszej jednostki.

Nieżyjący już dziś st. bryg. Jan Buk jako komendant, dowódca i wychowawca zawsze kierował się ideą, że ratowanie cudzego życia, zdrowia i mienia to nie tylko obowiązek i powołanie ale dawanie najlepszej części siebie. Niech więc ta publikacja będzie skromnym podziękowaniem i wyrazem szacunku i uznania za długoletnią służbę dla dobra miasta i jego mieszkańców.

Komendant Rejonowy Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

mł. bryg. inż. Jacek Kycia

Komitet Honorowy Fundacji Sztandaru dla Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

mgr inż. Roman Urbańczyk - Prezydent Miasta Zabrze
ks. Bp. Jan Wieczorek - Ordynariusz Diecezji Gliwickiej
prof. dr hab. inż. Bolesław Pochopień - Przewodniczący Rady Miejskiej
mgr Ingeborga Kutscha - Dyrektor PBK II o/Zabrze
mgr inż. Bronisław Augustyn - Dyrektor Górnośląskiego Okręgowego Zakładu Gazownictwa
mgr Tomasz Bernat - Prezes Górnośląskich Zakładów Piwowarskich
mgr Tadeusz Bieniek - Dyrektor Zakładów Mięsnych w Zabrzu
inż. Jan Chojnacki - Poseł RP
Tomasz Czajkowski - Prezes PTHU „Mako - Trans”
mgr Andrzej Dobrzański - Prezes Regionalnej Izby Gospodarczej
Zygmunt Holewa - członek Zarządu Miasta Zabrze
mgr inż. Eugeniusz Kentnowski - Dyrektor KWK Makoszowy
mgr Józef Kubica - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
ks. Henryk Kuczbob - Kapelan Strażaków Archidiecezji Katowickiej
mgr Edward Kusak - Prezes Zabrzańskich Zakładów Naprawczych PW
mł. bryg. inż. Jacek Kycia - Komendant Rejonowy PSP w Zabrzu
st. bryg. mgr inż. Zbigniew Meres - Komendant Wojewódzki PSP w Katowicach
mgr Henryk Michalski - Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich UM w Zabrzu
mgr inż. Zbigniew Pucek - Prezes Przedsiębiorstwa Transportu Kolejowego i Gospodarki Kamieniem
inż. Krystian Romanowski - członek Zarządu Miasta Zabrze
mgr Bernard Szczech - Dyrektor Muzeum Miejskiego w Zabrzu
Andrzej Tomczyk - Przewodniczący Komisji Spraw Obywatelskich i Bezpieczeństwa Publicznego
mgr inż. Zdzisław Trzepizur - Dyrektor Kombinatu Koksochemicznego „Zabrze”

Z dziejów Zabrze

W bieżącym roku mija 75 lat od chwili nadania gminie Zabrze praw miejskich (1.10.1922). Akt ten spowodował, że z map zniknęła uważana przez wielu za największą wieś w Europie, będąca jednocześnie najbardziej uprzemysłowioną i silnie zurbanizowaną.

Początki Zabrze jak i okolicznych miejscowości, które weszły z biegiem lat w skład Wielkiego Zabrze, nikną w mrokach dziejów średniowiecza. Pierwszą pisaną wzmianką jest dokument księżnej Violi z 1243 roku dotyczący Biskupic. Nieco później odnotowano istnienie Zabrze, Zaborza, Rokitnicy, Grzybowic i Mikulczyc. Późniejszy, bo XVIII wieczny rodowód posiadają miejscowości, dzielnice Zabrze założone przez hrabiego Macieja Wilczka (Pawłów, Małe Zabrze, Dorota, Maciejów i Kończyce). Prawie równocześnie z pojawieniem się pierwszych informacji o istnieniu osadnictwa wzmiankowano działalność przemysłową dawnych mieszkańców naszego miasta (1260 rok - poszukiwanie rud ołowiu.). Odkrycie w końcu XVIII wieku łatwo dostępnych do eksploatacji pokładów węgla zadecydowało o przyspieszonym rozwoju przemysłowym Zabrze i okolicy. Budowa sieci nowych dróg w tym żelaznych spowodowała gwałtowną zmianę w krajobrazie tej ziemi. Z małych wiosek zamieszkałych przez ludność rolniczą w drugiej połowie XIX wieku wyłonił się obraz zurbanizowanych osad o najnowocześniejszym ówczynie, nie tylko w Europie, przemyśle. W 1873 roku wieś Zabrze stała się stolicą powiatu co spowodowało wybudowanie wielu ciekawych architektonicznie obiektów użyteczności publicznej. Pierwsze scalenie gmin miało miejsce w 1905 roku a kolejne w 1927 roku. Wtedy to Zabrze stało się drugim po Wrocławiu miastem na Śląsku. W okresie międzywojennym dokonano przebudowy i rozbudowy struktury mieszkaniowej jak i socjalnej miasta. Wojna nie przyniosła większych zniszczeń w zabudowie miasta. W 1951 roku w wyniku reformy administracyjnej miasto powiększono o obszar dzielnic północnych (Grzybowice, Mikulczyce, Rokitnica) i południowych (Kończyce, Makoszowy, Pawłów). Obecnie miasto o obszarze 80 km kwadratowych, zamieszkałe przez ponad 200 tysięcy mieszkańców jest jednym z większych ośrodków przemysłowych Górnego Śląska.

Z dziejów straży pożarnej w Zabrze do 1945 roku

Od niepamiętnych czasów, nieodłączną człowiekowi plagą były pożary niszczące często cały jego życiowy dorobek a niejednokrotnie dorobek całych pokoleń ludzkich. Główną przyczyną było używanie jako budulca materiałów łatwopalnych, ciasna zabudowa osad ludzkich, stosowanie łatwopalnych sprzętów i wyposażenia domów oraz brak ochrony przeciwpożarowej. Skutki pożarów, niejednokrotnie bardzo tragiczne, były przyczyną organizowania różnych form ochrony przeciwpożarowej, której początki, szczególnie w miastach, sięgają czasów średniowiecza. Na Śląsku zinstytucjonalizowane początki pożarnictwa sięgają wieku XVIII, kiedy to władze pruskie wprowadziły obowiązek przestrzegania przepisów budowlanych i policyjnych normujących wznoszenie zabudowy miejskiej i obchodzenie się z ogniem. Regulaminy zwane ogniowymi z lat 1765 i 1776 nakładały na władze miejskie obowiązek utrzymania w pogotowiu i dostarczanie na miejsce pożaru sprzętu gaśniczego a obywatele miast zobowiązywały do uczestniczenia w gaszeniu pożaru. W 1794 roku w ogólnopruskim prawie krajowym sprecyzowano zasady organizacji ochrony przeciwpożarowej. W myśl przepisów ochrona ta podporządkowana została całkowicie władzy policyjnej, którą to zobowiązano do opracowania szczegółowych zarządzeń. Utrzymane jednak zostało przejęte ze średniowiecza prawo zwyczajowe w którym gminy posiadały obowiązek ponoszenia kosztów nabywania, utrzymania i konserwacji sprzętu przeciwpożarowego oraz rozstrzygania kwestii udziału w akcjach ratowniczych. Najczęściej korzystano z usług mieszkańców zobowiązanych do świadczenia robót publicznych. Uczestnictwo w akcjach ratowniczo-gaśniczych traktowano jako dobrowolne a konsekwencją tego był brak umiejętności w posługiwaniu się sprzętem i bałagan organizacyjny akcji ratowniczej.

W celu podniesienia prestiżu tworzących się towarzystw pożarniczych powstających na Śląsku od lat czterdziestych wieku XIX, zwołano do Wrocławia w dniu 19 lutego 1863 roku zjazd przedstawicieli istniejących towarzystw ratowniczo ogniowych Dolnego i Górnego Śląska oraz z Wielkopolski. Wśród 39 reprezentacji z naszej okolicy do Wrocławia zjechali przedstawiciele Bytomia, Gliwic, Szarleja (Piekary Śl.) i Tarnowskich Gór. Efektem spotkania było powołanie Związku Straży Pożarnych Prowincji Śląskiej.

19 sierpnia 1876 roku utworzono jako oddział Górnośląski Związek Straży Pożarnych, w skład którego weszło 41 ochotniczych i 5 fabrycznych straży liczących 2 417 członków.

Kiedy miały miejsce wyżej opisane wydarzenia Zabrze i okoliczne miejscowości były jeszcze małymi wioskami. Szybki rozwój przemysłu i ustanowienie wsi Zabrze stolicą powiatu zmieniło dotychczasowy obraz tej miejscowości. Gwałtowne zmiany w zabudowie, często chaotycznej, powstanie wielu nowych zakładów produkujących na bazie węgla wiele łatwopalnych wyrobów, wymogły zaistnienie zorganizowanej ochrony przeciwpożarowej.

Pierwszy ochotniczy oddział straży pożarnej w Zabrzu powstał już w 1881 roku. Nie wiemy jednak gdzie była pierwotna jego siedziba. Drugi oddział ochotniczej straży pożarnej powstał w Starym Zabrzu w 1884 roku. W międzyczasie, w 1882 roku, utworzono przy Hucie Donnersmarcka (obecnie Huta Zabrze) zakładowy ochotniczy oddział straży pożarnej, który w późniejszym okresie stał się Główną Fabryczną Strażą Pożarną. W 1896 roku utworzono w Zabrzu Miejską Straż Pożarną. Należy wspomnieć także o założonych w 1899 roku ochotniczych strażach pożarnych w Rokitnicy i Mikulczycach jednak miejscowości

te przynależne były do powiatu bytomskiego i do roku 1951 wykazywane były w statystykach straży pożarnych tego powiatu. Wydane w 1912 roku Statystyczne Sprawozdania Związku Straży Pożarnych Prowincji Śląskiej za okres 1.04.1910 - 31.03.1912 przynosi nam wiele ciekawych informacji o stanie służb pożarniczych ówczesnego powiatu Zabrze. Istniało wtedy 5 straży ochotniczych, 4 oddziały fabryczne istniejące przy kopalniach i hutach oraz wspomniana wcześniej straż pożarna miejska. Ogółem w powiecie było 345 strażaków z czego 41 członków to wyżsi lub niżsi dowódcy, 20 osób to sanitariusze a pozostali to szeregowi strażacy.

W sprawozdawczym okresie w okolicy Zabrze miało miejsce 106 małych, 52 średnie i 23 duże pożary. Zabrzeńskie straże brały także udział w gaszeniu 44 pożarów poza granicami powiatu. Do dyspozycji zabrzeńscy strażacy mieli 20 sikawek, 22 wozy strażackie (konne), 4275 metrów węży parcianych i 4820 m. węży gumowych łączonych systemami: Ewald, Storz i Normal. Jako jedne z najnowocześnie wyposażonych straży przy alarmowaniu posługiwano się klaksonami, telefonami, syrenami i świetlną sygnalizacją elektryczną. Komendantem był przed pierwszą wojną światową radca finansowy Krause z Zabrze. Pierwsza wojna światowa a w jej konsekwencji powstania śląskie i podział Górnego Śląska spowodowały okrojenie powiatu Zabrze i pozostawienie go w granicach powstałej wtedy Republiki Weimarskiej. Jak podały statystyki z 1923 roku, w Zabrzu istniało 8 straży pożarnych liczących 323 członków. Komendantem był dyrektor zabrzeńskiej gazowni Schulz a szefem związku powiatowego dr Killing, burmistrz Zaborza.

Sprawozdanie za rok 1924 informuje o istnieniu w Zabrzu 4 ochotniczych i 4 fabrycznych oddziałach straży pożarnych. Dodac należy, że brak informacji o istnieniu miejskiej straży pożarnej. Pomiędzy 278 członkami straży, 4 osoby to sanitariusze a 51 członków to wyżsi lub niżsi dowódcy. W 114 pożarach w rejonie miasta i 18 poza jego granicami strażacy mieli do dyspozycji 15 sikawek ręcznych, 2 motopompy przenośne, 3 motopompy zamontowane w samochodach strażackich, 1 sikawkę parową oraz 8566 metrów węży.

Likwidacja powiatu zabrzeńskiego wraz z jednoczesnym powiększeniem miasta z dniem 1 stycznia 1927 roku nie przyniosła większych zmian w strukturze istniejącej w Zabrzu służby przeciwpożarowej.

Statystyka datowana na dzień 1 kwietnia 1927 roku informuje o istnieniu 4 straży pożarnych ochotniczych, 2 straży fabrycznych oraz 2 straży miejskich (Zabrze Małe, Biskupice) liczących ogółem 274 strażaków. Nieznaczne zmiany statystyczne z poprzednim okresem w ilości członków straży i w wyposażeniu spowodowane były przejściem Sośnicy w skład miasta Gliwice.

W 1927 roku nastąpiła także istotna zmiana w strukturze straży. Biskupicką straż pożarną a szczególnie dawną straż pożarną Huty Donnesmarka przekwalifikowano jako miejskie straże. Szczególnie Zakładowa Straż Pożarna Huty Donnersmarcka miała duże walory przez swoją pierwszorzędnie wyszkoloną i wyposażoną w ówczesnie bardzo nowoczesny sprzęt gaśniczy. Także siedziba byłej straży zakładowej huty Donnesmarka stała się i jest do dzisiaj siedzibą komendy miejskiej straży pożarnej. Budynek ten wzniesiony w początku wieku według projektu Konrada Segnitza i Maxa Bogatzka o konstrukcji szkieletowej jest dzisiaj zabytkiem sztuki architektonicznej. Do wspomnianego budynku w 1913 roku dobudowano stajnię z uwagi na „napęd” ówczesnych wozów strażackich.

Druga wojna światowa, która nie przyniosła większych strat w zabudowie miasta spowodowała w końcowym jej okresie duże straty wśród braci strażackiej. Biorący udział w gaszeniu pożarów strażacy zostali rozstrzelani przez armię radziecką.

Działalność Straży Pożarnej w Zabrzu po 1945 roku

Po zajęciu Zabrza przez wojska radzieckie w styczniu 1945 roku, wojenny komendant miasta zarządził uzupełnienie pozostałych szczątków straży mieszkańcami miasta a tymczasowym komendantem został Ignacy Sobolewski. 19 marca miały miejsce uroczystości przyjęcia władzy w Zabrzu przez administrację polską. 24 marca Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach polecił objęcie funkcji komendanta Zawodowej Straży Pożarnej w Zabrzu kpt. poż. Jerzemu Królickiemu, skierowanemu 20 lutego na Górną Śląsk przez Głównego Inspektora Pożarnictwa. Dopiero w dniu 17 kwietnia wojenny komendant miasta przekazał Zarządowi Miasta Zabrze majątek straży pożarnej znajdujący się w straźnicy przy ul. Stalmacha oraz w jej oddziałach w Maciejowie, Mikulczycach, Biskupicach i Zaborzu.

Zdającym był tymczasowy komendant straży Ignacy Sobolewski a odbierającym kpt. poż. Jerzy Królicki.

Straż Pożarna w Zabrzu posiadała tylko trójkółowiec marki „Tempo”, którym przewożono do pożarów pompę, trzech strażaków oraz znikomą ilość sprzętu. Wszelkie pojazdy pożarnicze, sprzęt motorowy oraz całe wyposażenie pożarnicze zostało zabrane i wywiezione z Zabrza przed przekazaniem budynków straży władzom miasta.

W tym trudnym okresie strażacy dokonali cudów naprawiając, kompletując i ściągając z różnych stron sprzęt pożarniczy.

Komendant Królicki, z rejonu Gdańska, z demobilu wojskowego, sprowadził 6 samochodów ciężarowych i 2 osobowe, które przystosowano do potrzeb straży pożarnej. Licząca wiosną 1945 roku około 100 osób zabrzańska straż przeszła na trzymianowy system służby.

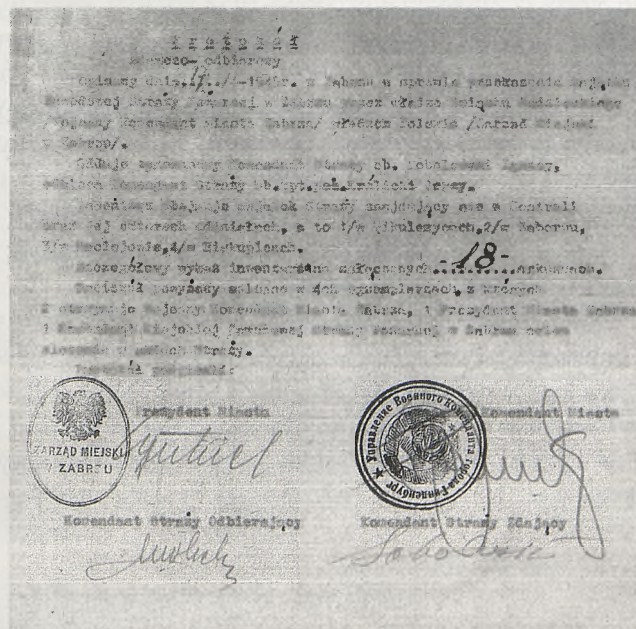
Należy wspomnieć o dużym wysiłku włożonym w zabezpieczenie miast w zachodniej części Górnego Śląska (Kędzierzyn, Koźle, Nysa) dokąd wysyłano wozy strażackie wraz z załogami z uwagi na toczące się tam jeszcze działania wojenne.

Wtedy to też sprowadzono do Zabrza autodrabinę i dwa samochody gaśnicze „Klekner”, które odnaleziono w okolicy Zgorzelca, wyposażono także straż w węże przywiezione przez komendanta Królickiego aż z Legnicy z specjalnych magazynów armii radzieckiej.

W mieście natomiast doprowadzono do pełnej sprawności technicznej centralę alarmową straży pożarnej i połączone z nią sygnalizatory znajdujące się w wielu różnych punktach miasta.

1 października 1949 roku odwołano z funkcji komendanta kpt. poż. Jerzego Królickiego a na jego miejsce powołano kpt. poż. Ludwika Nowickiego. Komendant Królicki odchodząc pozostawił - jak na ówczesne lata - dobrze wyposażoną straż pożarną za co otrzymał od wicewojewody Zietka specjalne podziękowania.

Protokół zdawczo - odbiorczy z 17.04.1945r.

Organizacja straży pożarnej w Zabrze, jej zadania i teren działania

Straż pożarna w Zabrze zakwalifikowana została do kategorii „B”. Do 1947 roku w Zabrze Biskupicach istniał drugi oddział straży pożarnej, jednak decyzją Zarządu Miasta został zlikwidowany ze względów finansowych oraz z uwagi na posiadany przez oddział centralny przy ul. Stalmacha zmotoryzowany sprzęt przeciwpożarowy, za pomocą którego strażacy docierali w ciągu kilku minut do granic miasta. Budynki oddziału drugiego przejął Miejski Zarząd Nieruchomości.

W 1949 roku stan osobowy Miejskiej Zawodowej Straży Pożarnej wynosił 100 osób w tym 12 pracowników umysłowych i 88 fizycznych a wśród nich: 1 kapitan, 2 podporuczników, 4 chorążych, 1 ogniomistrz, 5 sierżantów, 2 plutonowych, 5 kaprali, 21 starszych strażaków, 18 strażaków, 13 szoferów, 5 pracowników warsztatowych, 1 sprzątaczkę, 3 pracowników kuchni, 2 pracownice kancelarii.

Pod koniec lat sześćdziesiątych ze względu na konkurencyjność na Górnym Śląsku innych lepiej opłacanych zawodów nie związanych z ryzykiem utraty zdrowia, stan osobowy straży pożarnych zaczął się obniżać. Od 1968 roku w zabrzańskiej jednostce zaczęli pełnić służbę poborowi odbywający zasadniczą służbę wojskową, która początkowo trwała dwa lata. Ostatni rocznik junaków ukończył służbę w czerwcu 1992 roku, jednak większość byłych junaków pozostała, podejmując służbę zawodową.

Po roku 1975 wprowadzona reorganizacja straży pożarnych przekształciła Miejską Zawodową Straż Pożarną w Miejską Komendę Straży Pożarnych i Zawodową Straż Pożarną, które w dalszym ciągu podlegały Urzędowi Miejskiemu w Zabrze. Obszarem działania straży był administracyjny teren miasta o powierzchni 81 km² zamieszkały przez około 200 tysięcy osób.

W działaniach gaśniczych pomagały ochotnicze straże pożarne znajdujące się na terenie miasta w dzielnicach: Grzybowice, Kończyce, Mikulczyce, Makoszowy, Pawłów i Rokitnica. W latach 1980-1990 rejon operacyjny zabrzańskiej straży powiększono o teren gminy Gierałtówice o powierzchni 64 km², który przylegał do południowych granic miasta. W gaszeniu pożarów na terenie gminy brały udział ochotnicze straże pożarne z sołectw: Przyszowice, Chudów, Paniówki, Gierałtówice, Ornontowice, Bujaków. Najpoważniejszymi pożarami w tym okresie w gminie były płonące zabudowania gospodarstw rolnych.

Od 1990 roku zabrzańska straż w ramach współdziałania podejmuje działania ratowniczo-gaśnicze na terenie sołectwa Wieszo-wa przylegającego do północnych granic miasta.

1 lipca 1992 roku Komenda Rejonowa Straży Pożarnych wraz z Zawodową Strażą Pożarną w Zabrze przekształcona została w Komendę Rejonową Państwowej Straży Pożarnej i Jednostkę Ratowniczo-Gaśniczą. Komendantem rejonowym został bryg. Jan Buk a jego zastępcą st. kpt. inż. Jacek Kycia. Pierwszym dowódcą JRG w Zabrze mianowany został kpt.mgr inż. Bogdan Brol. W październiku 1993 roku dowódcą JRG został mł.kpt. inż. Jerzy Matusiak. Na wniosek komendanta wojewódzkiego komendant główny powołał 1.08. 1993 roku komendantem rejonowym st. kpt. Jacka Kycię awansowanego później do stopnia młodszego brygadiera.

Kalendarium ważniejszych akcji zabrzańskich strażaków

1945 - w czerwcu tego roku udział w akcji gaszenia pożaru zbiornika ze stearyną w kombinacie chemicznym w Kędzierzynie
- Latem 1945 roku jednostka zabrzańskiej straży pożarnej gasiła płonące lasy w rejonie Koźła. Niebezpieczeństwo potęgowały liczne, znajdujące się tam składy amunicji niemieckiej.

1964 - W dniach 12-13 września tego roku odbyły się w Zabrze I Krajowe Zawody Pożarnicze

1968 - W czasie akcji gaśniczej zginął strażak Mirosław Śmiałek - lat 21.

1969 - W dniu 1 maja gaszono groźny pożar w koksowni „Concordia” przy ul. Hagera

1971 - W czerwcu tego roku w akcji gaszenia tragicznego w skutkach pożaru w Rafinerii Nafty w Czechowicach-Dziedzi-
cach śmierć poniosło trzech strażaków:

st. ogn. poż. Jan Czypczar - lat 59

st. str. Bernard Szweda - lat 21

str. Joachim Gajdzik - lat 20

splonęła także ciężarówka z agregatem piany lekkiej.

1980 - Udział zabrzańskich strażaków w gaszeniu pożaru ropy i gazu ziemnego wiertni Daszewo - 1 w Krzywopłotach koło Karlina.

1983 - 13 kwietnia wybuchł groźny pożar w Zakładach Urządzeń Komputerowych „Mera-Elzab” w Rokitnicy.

1990 - Gaszenie pożaru, który wybuchł 31. 08. 1990 roku na Wydziale Przeróbki Smoły i Naftalenu w Kombinacie Koksochemicznym w Zabrze

1992 - W okresie 27.08 - 30.09 1992 udział w gaszeniu kompleksu leśnego w rejonie Kuźni Raciborskiej

Obsada stanowisk w KR PSP w Zabrze na dzień 31.12.1996 r.

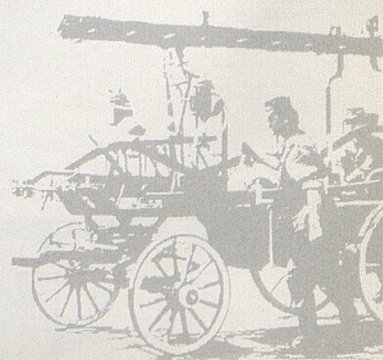
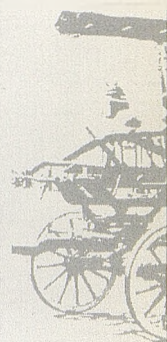
1. mł. bryg. inż. Kycia Jacek - Komendant Rejonowy
2. st. asp. Banach Henryk - Z-ca K-ta Rejonowego
3. st. kpt. mgr inż. Rak Sławomir - Kier. samodz. sekcji
4. st. asp. Piowczyk Norbert - Kier. samodz. sekcji
5. st. asp. Krzystyniak Janusz - Oficer
6. asp. Grabowiec Krzysztof - Oficer
7. st. asp. Goławski Zbigniew - Dyżurny operacyjny
8. mł. asp. Chamielec Piotr - Dyżurny operacyjny
9. mł. asp. Ruciński Adam - Dyżurny operacyjny
10. st. asp. Małysiak Andrzej - Starszy inspektor - kwatermistrz
11. mł. asp. Protyga Marcin - Starszy inspektor
12. sekc. Druszkiewicz Maria - Starszy referent d/s kadr
13. Kozieł Benedykta - Starszy inspektor d/s finansowych
14. Słonka Józef - Starszy inspektor d/s finansowych
15. Swonke Bożena - Inspektor d/s organizacyjnych i finansowych
16. Suchanek Janina - Robotnik gospodarczy

Obsada stanowisk w JRG PSP w Zabrze na dzień 31.12.1996 r.

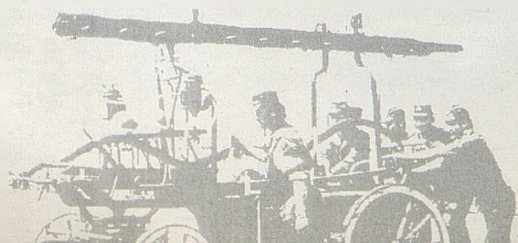
1. mł. kpt. inż. Matusiak Jerzy - Dowódca JRG
2. st. asp. Szypulski Janusz - Z-ca d-cy JRG
3. st. ogn. Broy Henryk - Szef sprzętowni
4. kpt. inż. Borkowski Marek - Dowódca zmiany
5. mł. kpt. mgr inż. Nierobisz Jerzy - Dowódca zmiany
6. st. asp. Szczepański Zdzisław - Dowódca zmiany
7. mł. asp. Trojanowski Jacek - Dowódca sekcji
8. mł. asp. Szeliga Andrzej - Dowódca sekcji
9. st. ogn. Połubiński Bogdan - Dowódca sekcji
10. st. ogn. Buchała Lucjan - Dowódca zastępu
11. st. ogn. Budny Sławomir - Dowódca zastępu
12. st. ogn. Kaluza Bernard - Dowódca zastępu
13. st. ogn. Sadłocha Dariusz - Dowódca zastępu

14. ogn. Buk Dariusz - Dowódca zastępu
15. ogn. Nierobisz Andrzej - Dowódca zastępu
16. ogn. Pisula Grzegorz - Dowódca zastępu
17. ogn. Reiner Ryszard - Dowódca zastępu
18. ogn. Wąs Andrzej - Dowódca zastępu
19. mł. ogn. Hasse Piotr - Dowódca zastępu
20. mł. ogn. Ozdarski Jacek -- Dowódca zastępu
21. st. sekc. Lis Dariusz - Dowódca zastępu
22. st. sekc. Złocki Adam - Dowódca zastępu
23. sekc. Walczuch Alfred - Dowódca zastępu
24. sekc. Sputo Mariusz - Dyspozytor
25. st. ogn. Biernat Mirosław - Oper. sprzętu spec.
26. st. ogn. Dąbek Marian - Oper. sprzętu spec.
27. st. ogn. Hojka Bronisław - Oper. sprzętu spec.
28. st. ogn. Nikolajczyk Józef - Oper. sprzętu spec.
29. st. ogn. Pilas Kazimierz - Oper. sprzętu spec.
30. st. ogn. Widera Henryk - Oper. sprzętu spec.
31. ogn. Gorus Michał - Oper. sprzętu spec.
32. ogn. Hałajda Franciszek - Oper. sprzętu spec.
33. ogn. Klecha Andrzej - Oper. sprzętu spec.
34. ogn. Osyra Waldemar - Oper. sprzętu spec.
35. ogn. Szczepaniak Wiesław - Oper. sprzętu spec.
36. mł. ogn. Klamecki Józef - Oper. sprzętu spec.
37. mł. ogn. Kmak Janusz - Oper. sprzętu spec.
38. mł. ogn. Makucewicz Jan - Oper. sprzętu spec.
39. mł. ogn. Świtła Krzysztof - Oper. sprzętu spec.
40. ogn. Gierula Piotr - St. rat.-kierowca
41. ogn. Smuda Ryszard - St. rat.-kierowca
42. mł. ogn. Łazowski Adam - St. rat.-kierowca
43. mł. ogn. Ziolkowski Marek - St. rat.-kierowca
44. st. sekc. Gajowski Piotr - St. rat.-kierowca
45. sekc. Gnida Zygfryd - St. rat.-kierowca
46. st. ogn. Wawrzkiewicz Jacek - Starszy ratownik
47. st. sekc. Pawełek Alfred - Starszy ratownik
48. sekc. Sz wajnoch Krystian - Starszy ratownik
49. sekc. Zawada Krzysztof - Starszy ratownik

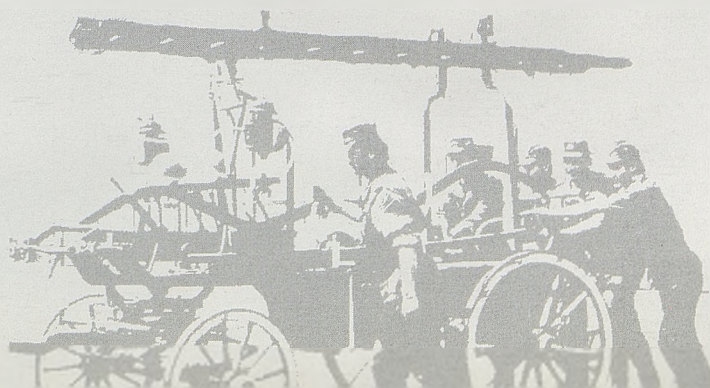

- 50. st. sekc. Fornal Zbigniew - Ratownik
- 51. st. sekc. Widera Adam - Ratownik
- 52. sekc. Antos Krzysztof - Ratownik
- 53. sekc. Błażejewicz Sylwester - Ratownik
- 54. sekc. Langowski Marek - Młodszy ratownik
- 55. sekc. Napieralski Arkadiusz - Młodszy ratownik
- 56. st. str. Borzymowski Dariusz - Młodszy ratownik
- 57. st. str. Cybulski Wiesław - Młodszy ratownik
- 58. st. str. Dorn Ireneusz - Młodszy ratownik
- 59. st. str. Dziółko Mariusz - Młodszy ratownik
- 60. st. str. Głowania Janusz - Młodszy ratownik
- 61. st. str. Heller Dariusz - Młodszy ratownik
- 62. st. str. Jóźwiak Zbigniew - Młodszy ratownik
- 63. st. str. Kapcio Sławomir - Młodszy ratownik
- 64. st. str. Krypczyk Olgierd - Młodszy ratownik
- 65. st. str. Lewandowski Mariusz - Młodszy ratownik
- 66. st. str. Małolepszy Jarosław - Młodszy ratownik
- 67. st. str. Musioł Adrian - Młodszy ratownik
- 68. st. str. Tacz Grzegorz - Młodszy ratownik
- 69. st. str. Walczuch Andrzej - Młodszy ratownik
- 70. st. str. Zając Arkadiusz - Młodszy ratownik
- 71. st. str. Braun Kazimierz - Stażysta
- 72. str. Machnikowski Jacek - Stażysta
- 73. str. Marcholik Adam - Stażysta
- 74. str. Walędzik Dariusz - Stażysta

Zabudowania Straży Pożarnej w Zabrzu

Jednostka znajduje się w budynku o kubaturze 27.688 m³ i powierzchni 2.715 m², położona na Małym Zabrzu przy ul. Stalmacha 22. Strażnica posadowiona na działce o powierzchni 4.180 m² posiada 6 boksów garażowych, 8 stanowisk garażowych, warsztat mechaniczny, magazyn na sprzęt i salę gimnastyczną wybudowaną w 1960 roku. Nad warsztatami, gdzie pierwotnie znajdowały się strychy, na których przechowywano paszę dla koni, po adaptacji w 1975 roku uzyskano miejsce na salę szkoleniową i inne pomieszczenia. Jednostka posiada magazyny paliwa, pomieszczenia socjalne dla załogi oraz biura komendy. Obiekt jednostki był wielokrotnie przebudowywany wewnątrz i remontowany. Najpoważniejszy remont przeprowadzono w 1988 roku jednak z uwagi na duże walory architektoniczne bryła budynku jak i fasada nie uległa zmianie. Nadal więc największą ozdobą jest wieża pobudowna z otynkowanej cegły, elementy konstrukcji szkieletowej tzw. mur pruski i duży dach pokryty dachówką - esówką. W latach siedemdziesiątych zbudowano wiatę z kanałem warsztatowym oraz dyżurkę przy wjeździe na teren straży. W 1995 roku przeprowadzono remont pokrycia dachu budynku głównego nakładem 120 tys. PLN. Wyremontowano kuchnię i jadalnię oraz urządzono wypoczywalnię i siłownię. W 1996 roku przeprowadzono remont kolejnych pomieszczeń: sanitariatów i umywalni. W marcu i kwietniu 1997 roku wykonano remont pomieszczeń przeznaczonych dla Rejonowego Stanowiska Kierowania, które wyposażone jest w nowoczesne urządzenia monitorujące stan bezpieczeństwa pożarowego w budynkach użyteczności publicznej i zakładach pracy. Pozyskano i zainstalowano nowoczesną centralę telefoniczną a dzięki pomocy KW PSP, Rady Miejskiej i Zarządu Miasta Zabrze i zakładów pracy wyposaża się w nowoczesne urządzenia łączności radiowej i przewodowej.

Załoga Komendy Rejonowej i Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej
Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu (1997)

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

na podstawie §6 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dnia 11 lipca 1992 r. w sprawie określenia wzoru
oraz trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Państwowej Straży Pożarnej
(Dz.U. Nr 62, poz. 300) w zw. z art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. - Przepisy
wprowadzające ustawy reformujące funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej
(Dz.U. Nr 106, poz. 497 i Nr 156, poz. 775)

nadaje
w dowód szczególnego wyróżnienia
Komendzie Rejonowej
Państwowej Straży Pożarnej
w Zabrzeu
sztandar
jako symbol zaszczytnej, ofiarnej i wiernej
służby dla dobra Rzeczypospolitej Polskiej
i Jej Obywateli

Minister
Spraw Wewnętrznych i Administracji

LESZEK MILLER

Warszawa, dnia 16 kwietnia 1997 r.

W początkach wieku...
Zawodowa Straż Pożarna w Zabrzu

Komendanci Straży Pożarnej w Zabrzu (1945 - 1997)

? - 24.03.1945 - Ignacy Sobolewski

24.03.1945 - 30.09.1949 - kpt. poż. Jerzy Królicki

1.10.1949 - 31.12.1952 - płk Ludwik Nowicki

1953 - 22.04.1963 - kpt Marian Kopeć

1963 - 28.02.1997 mjr Paweł Brzeziński

1.03.1977 - 15.07.1993 - st. bryg. Jan Buk

od 1.08.1993 - mł. bryg. inż. Jacek Kycia

kpt. poż. Marian Kopeć

kpt. poż. Jerzy Królicki

mjr poż. Paweł Brzeziński

st. bryg. Jan Buk

mł. bryg. inż. Jacek Kycia

Zawodowa Straż Pożarna
w Zabrze (1952)

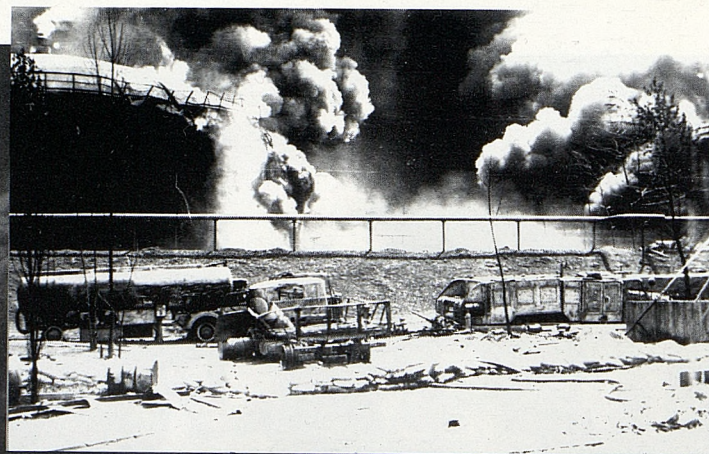
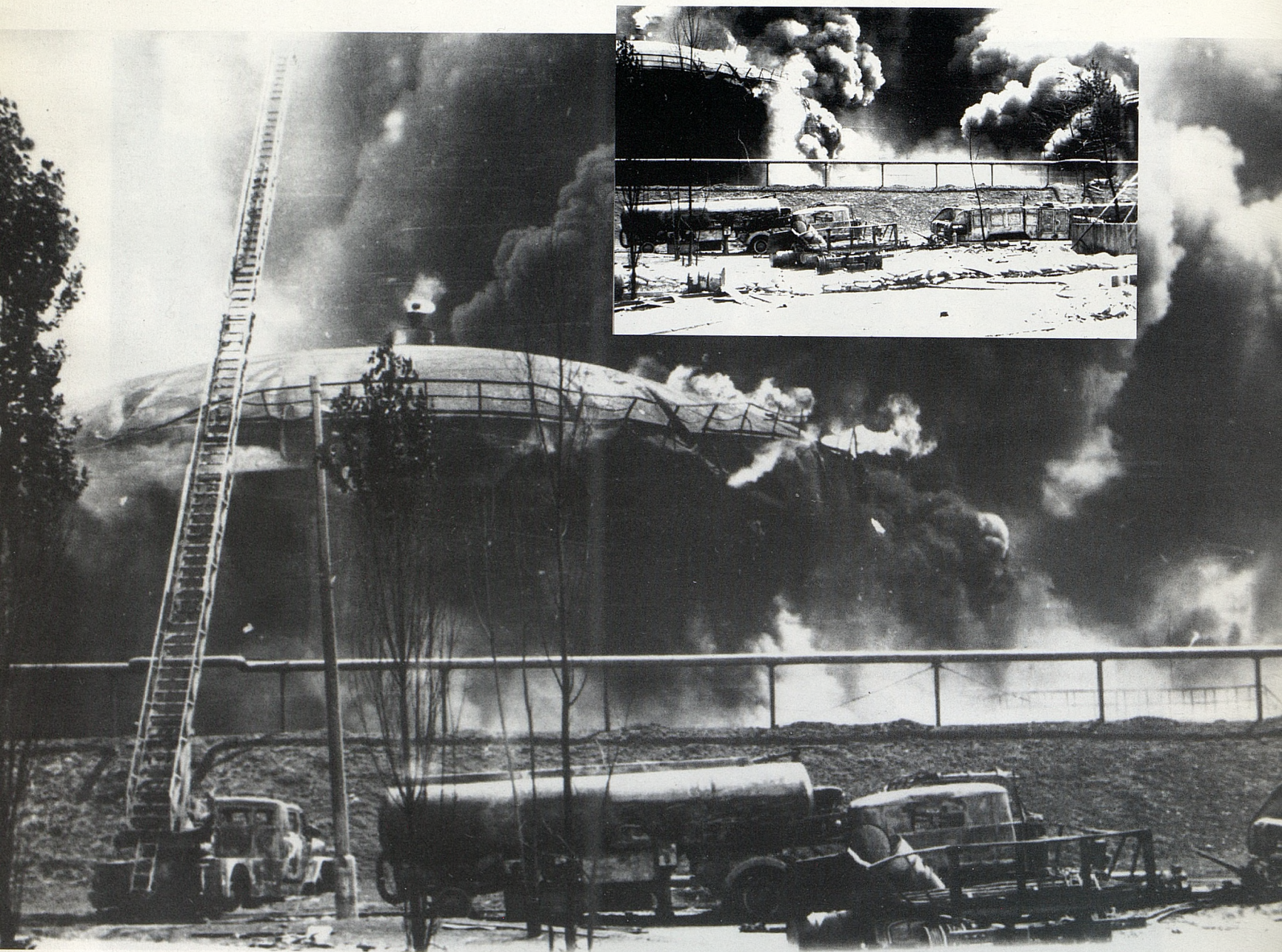
Lata pięćdziesiąte.
Ćwiczenia na Placu Wolności

Ćwiczenia na Placu Warszawskim

Po akcji na pogorzelisku stodoły
w PGR Nowy Dwór
w Zabrze - Mikulczycach

Tragedia Czechowic

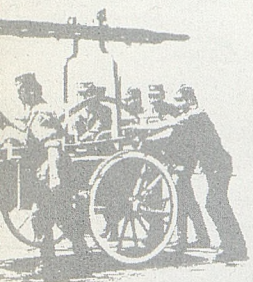
Tablica pamiątkowa wmurowana w budynku
Państwowej Straży Pożarnej

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej poległych
strażaków (1978)

Ale frajda... Pokazy sprawności ratowniczej

Spotkanie "starej gwardii" (22 maj 1977)

Zabrzeńscy strażacy w akcji (1990)

W drodze na "zasłużoną emeryturę"

nas się czyta

Dziennik Zachodni

AGENCJA REKLAMOWA

Katowice, ul. Młyńska 1 i 3, tel. 032/153.83.51

Gliwice, ul. Zwycięstwa 14, tel. 032/130.67.80

**Powszechny Bank Kredytowy
w Warszawie**

II Oddział w Zabrzu

II Oddział w Zabrzu - Filia

Twój Bank

KOMBINAT KOKSOCHEMICZNY „ZABRZE”

TO PODWÓJNA KORZYŚĆ

◇ CZYSTA PRODUKCJA

◇ EKOLOGICZNE PALIWO

Kombinat Koksochemiczny „ZABRZE” otrzymał:

- I nagrodę w 1995 roku nadaną przez Fundację Ekologiczną „Silesia” za opracowanie i wdrożenie oryginalnej technologii biochemicznego oczyszczania ścieków koksowniczych w koksowni „Makoszowy”,
- nagrodę I stopnia w 1996 roku nadaną przez Ministra Ochrony Środowiska za opracowanie i wdrożenie technologii oczyszczania ścieków przemysłowych w koksowni „Makoszowy”,
- nagrodę IV stopnia w 1996 roku nadaną przez Fundację Ochrony Powietrza Atmosferycznego w Warszawie za „Zamknięcie wodnego obiegu chłodzenia końcowego gazu koksowniczego w koksowni „Makoszowy”,
- certyfikat CZYSTEJ PRODUKCJI jako Systemu Zarządzania Produkcją i Środowiskiem Naturalnym,
- ZŁOTY MEDAL na 45-tej wystawie Wynalazków i Innowacji w Brukseli za wdrożenie ograniczenia emisji gazów do atmosfery z wieży gaszenia koksu.

Kombinat Koksochemiczny „Zabrze”
ul. Pawliczka 1, 41-800 ZABRZE
tel. (0-32) 171-12-31, fax (0-32) 171-82-07

**Polskie Górnictwo Naftowe
i Gazownictwo S.A. w Warszawie
Oddział
Górnośląski Okręgowy
Zakład Gazownictwa w Zabrzu**

41-800 ZABRZE, UL. SZCZĘŚĆ BOŻE 11

PRZEDMIOTEM DZIAŁANIA ZAKŁADU JEST:

- **przesyłanie, rozdzielanie i dostarczanie gazu dla potrzeb przemysłu na cele komunalno- bytowe**
- **sprzedaż gazu**
- **prorowadzenie działalności inwestycyjnej w zakresie rozbudowy systemu gazowniczego na terenie okręgu**
- **remont gazociągów i urządzeń gazownicznych**
- **zapewnienie ciągłości eksploatacyjnej gazociągów i urządzeń gazownicznych**

GOZG jest technicznie, organizacyjnie i kadrowo przygotowany do zaspokojania stale wzrastającego zapotrzebowania na gaz oraz do rozwiązania ekologicznych problemów regionu

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000846014

II 958754

SL

